

Scharnierende manieren

Auteurs: *Wieteke Hassing en Mignon van Ophuizen (van Artisjok & Olijffe)*

In dit artikel staan drie activiteiten waarbij kinderen het happen, knippen en knijpen op verschillende manieren ervaren, ontdekken en onderzoeken. Het is een voorbereiding op het handelen en knippen met een schaar. Bij het 'happen' wordt dit uitgewerkt aan de hand van de bek van een dier. En tijdens het 'knijpen' gaan jonge kinderen creëren met wasknijpers. En natuurlijk is er een activiteit met een (veilige) schaar. De activiteiten zijn gedifferentieerd naar baby, dreumes en peuter, en worden ondersteund door verhaal, verbeelding en beweging.

Jonge kinderen leren eerst wat de mogelijkheden van iets zijn, om dit vervolgens toe te passen en veel te oefenen. Een dreumes zal een schaar niet meteen gebruiken als een schaar. Hoe eerder een kind dus ervaringen opdoet met een (veilige) schaar, des te eerder het ontdekt hoe een schaar werkt. En zo komt het kind tot het daadwerkelijke knippen. Bij dit ontdekproces hoort vaak ook een flinke dosis frustratie. Dit geldt vooral voor het jonge kind dat nog volop in de ontwikkeling van de eigen wilskracht zit. Het leren hanteren gaat dus vaak niet zonder slag of stoot. Jonge kinderen de kans geven zelf te leren, vraagt om het juiste/veilige materiaal, een passende manier van pedagogisch handelen en activiteiten waarbij het proces vooropstaat, en niet het eindresultaat. In dit artikel wordt hiervoor concrete inspiratie gegeven.

Activiteit 1: Een fruitig verhaal

Doel	De kinderen spelen het verhaal na met fruit en groente, die de verhaalfiguren voorstellen. De kinderen eten fruit en groente als krokodillen. De kinderen leren fruit/groente snijden met een mes.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
2 - 4 jaar	Begeleid spel in de grote groep	Zittend aan tafel	Tijdens het fruit eten	<ul style="list-style-type: none">• Prentenboek: <i>Krrrr... okodil</i>, Catherine Rayner, Uitgeverij C. De Vries-Brouwers (2013)• 2 komkommers (krokodillen)• Partjes van 2 mandarijnen (libellen)• Tros groene druiven (kikkers)• 2 zoete oranje of rode paprika's (ooievaars)• 1 meloen (nijlpaard)• Minikomkommers• Snijmes en snijplank• 2 schalen• Snijmesje voor peuters

Vorbereiding

1. Verzamel het fruit en de groente.
2. Neem het verhaal en de manier waarop het fruit en de groente als verhaalfiguren aan bod komen, goed door.
3. Snijd de komkommer een stuk horizontaal in zodat een bek ontstaat. Maak partjes van de mandarijnen en pluk de druiven van de tros.
4. Geef ieder kind een minikomkommer en zeg: 'Dit is jouw krokodil.'
5. Zing het liedje weer maar vervang de laatste regel door: *Pas op! Ik bijt je in JOUW bil*. Laat het kind in de 'bil' van de minikomkommer happen. Herhaal dit een aantal keer zolang het kind er plezier in heeft.

Uitvoering

1. Speel het verhaal van *Krrrr... okodil* na met de groente en het fruit. Als je met z'n tweeën bent, kan de een voorlezen en de ander naspelen.
2. Zing het liedje van de krokodil (zie kader) met de komkommer erbij. Laat de komkommer happen in de druiven. Zing daarna opnieuw het liedje. De komkommer hapt in de partjes mandarijn. Zing het liedje. De komkommer hapt in de zoete paprika's. Enzovoort.
3. Laat de kinderen habbewegingen maken met hun handen.

Rijmpje 'De krokodil'

*De krokodil ligt in het water,
de krokodil ligt helemaal stil.
De krokodil komt steeds een stukje nader.
Hap! Au! En bijt je in je bil.*

Uitbreiding baby's

Maak met je hand een bek van een krokodil. Maak zachte hapjes op het lijfje van de baby en zeg steeds 'hap'. Zing vervolgens bovenstaand liedje en vervang het woord 'bil' door het lichaamsdeel waarin 'gehapt' wordt.

Uitbreiding 2½ - 4

Een klein groepje kinderen snijdt onder begeleiding het fruit en de groente voor de salades in de schalen.

Afsluiting

Eet samen het fruit en de groente op.

Tips voor verwerking

Prentenboek: *Ik zou wel een kindje lusten*, Sylviane Donnio, Gottmer (2011)
App *Knuffelzoo*, Fox and Sheeps (2013)

Eigen handelen

De kinderen kunnen bang zijn van de komkommer als krokodil. Maak de activiteit vooral niet te eng en te spannend. Houd het klein en neutraal.

Activiteit 2: Knip, knip, knip doet de schaar

Doel	De kinderen onderzoeken een kruidenplant en knippen erin. Het smaak- en reukzintuig wordt geprikkeld.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
2 - 4 jaar	Begeleid spel in een kleine groep	Staand aan een lage tafel	Ochtend- of middagactiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Per kind een kruidenplant in pot (bijv. basilicum, munt, bieslook, rozemarijn)• Tafelzeil• Scharen• Kinderkeukengerei (pannetjes, cakeblikjes, lepels)• Handdoeken• Teilen met water en sop• Hydrofiel washandjes• Haarelastiekjes

Vorbereiding

1. Verzamel de benodigde materialen.
2. Bedek de tafel met zeil.
3. Leg handdoeken op de vloer. Zet op de handdoeken een aantal teilen met water, sop en een afwasborstel.

Uitvoering

1. Zet de kruidenplanten in pot op de tafel.
2. Laat de kinderen staand aan de tafel hun eigen plant onderzoeken. Met de handen voelen, trekken, knippen, scheuren en wroeten. Met de neus ruiken. Met de mond een beetje proeven. Met de ogen kijken.

3. Geef de scharen aan de kinderen. Ze kunnen in de planten knippen of gewoon bezig zijn met de schaar zelf.
4. Voeg het kinderkeukengerei toe. De kinderen doen datgene wat ze van de planten geknipt hebben in potjes en pannetjes. Ze roeren bijvoorbeeld in de soep, scheppen de soep op bordjes, enzovoort.

Uitbreiding 0 - 2 jaar

Maak van hydrofiel washandjes geurzakjes. Stop in ieder washandje één enkele geur, zoals lavendel, kamille, basilicum of rozemarijn. Vermijd scherpe geuren, zoals bieslook. Maak het washandje goed dicht met een haarelastiekje. Bied één tot maximaal drie geurzakjes aan en doe voor door er zelf aan te ruiken.

Uitbreiding 2 - 4 jaar

De kinderen knippen met kartelscharen in klei. Voor meer inspiratie voor knipactiviteiten, zie het *Uk & Puk* artikel: 'Het pasta-avontuur'.

Afsluiting

De kinderen wassen de gebruikte materialen af in de teilen. Ze drogen alles af en ruimen het eventueel op. De kinderen worden zo de afwasmachine. Daarnaast worden de handen ook meteen schoon.

Tips voor verwerking

Prentenboek: *Nog 100 nachtjes slapen*, Milja Praagman, Leopold (2012) (ook als app te downloaden)

Eigen handelen

Doe mee met het onderzoeken van de kruiden met een eigen kruidenplant en zet je zintuigen op scherp. Voel, ruik, proef en kijk, maar houd de ervaringen voor jezelf. Kijk goed wat de kinderen doen en laat je door hen inspireren. Volg de initiatieven van de kinderen en volg hun handelingen met het materiaal, zonder eigen woorden of eigen handelingen in te brengen. Zo kom je in de onderzoekswereld van het kind.

Activiteit 3: Wat krokodillen willen!

Doel	De kinderen creëren met materialen. De kinderen onderzoeken en maken gebruik van lichaamsdelen en van materialen met een scharnier.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
2 - 4 jaar	Begeleid spel in een kleine groep	Vrij in de ruimte Zittend aan tafel	Ochtend- of middagactiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Eierdozen• Wasknijpers• Schaar• Kartelschaar• Papier• Lijm• Plakband of schilderstape

Vorbereiding

1. Leg de materialen klaar op een tafel.
2. Luister naar het liedje: 'De krokodillen rock en roll' (zie de website* of luister de cd; zie Tips voor verwerking).

Uitvoering

1. Neem de kinderen mee naar een ruimte waar zij vrij kunnen bewegen.
2. De kinderen doen met elkaar de krokodillen na van het liedje: 'De krokodillen rock en roll'. Zing het liedje zelf of laat het horen via audioapparatuur.
3. Ga met elkaar naar de tafel.
4. Geef de kinderen een wasknijper en neem er zelf ook een. Maak hapbewegingen met de wasknijper. Zoek een wasknijper van een kind op en bots er tegenaan. Zeg op dat moment 'BOEM!'. Kan het kind de twee wasknijpers in elkaar laten grijpen?
5. Voeg de andere materialen toe. Laat het kind aan de slag gaan met de (scharnierende) materialen. Alles wat het kind met het materiaal doet, is goed.

Uitbreiding 3 - 4 jaar

Sta langer stil bij de bek die open en dicht kan. De kinderen kunnen dit nadoen met duim en wijsvinger, met de duim en de andere vier vingers bij elkaar, met twee handen op elkaar, met twee armen. Zo worden baby-, kind-, mama- en papakrokodil uitgebeeld.

Afsluiting

De wasknijpers worden onderdeel van het speel-materiaal. Herhaling biedt jonge kinderen de mogelijkheid om het materiaal te gaan beheersen.

Tips voor de verwerking

Prentenboek met geluiden *De Jungle*, Marion Billet, Clavis (2016)

Cd *Zing je fit*, Lekker zingen producties

*<http://www.lekkerzingenproducties.nl/kinderliedjes/index.php?trefwoord=zingjefit>

Eigen handelen

Ga tijdens het handelen met de materialen vooral niet zelf voordoen hoe je een krokodil maakt! Laat de kinderen het materiaal verkennen en er op eigen wijze en fantasie mee creëren en construeren. Er kunnen ook andere dingen dan een krokodil ontstaan. Het product doet er niet toe. Het gaat om het proces. Hiermee kom je tegemoet aan het stimuleren van de creatieve ontwikkeling en de vrije expressie.